

BK BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
SENIOR SECONDARY|CO-ED DAY CUM BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

MID-TERM EXAMINATION 2023-24

SANSKRIT (085)

Class : VIII
Date :
Admission No.:

Duration : 3 Hrs
Max. Marks : 80
Roll No.:

General Instructions:

- सामान्य निर्देश –
- इस प्रश्न पत्र में चार खंड दिए गए हैं
 - चारों खंडों के प्रश्नों के उत्तर निर्देशानुसार दीजिए।
 - प्रथम खंड अपठितबोध एवं द्वितीय खंड व्याकरणाधारित हैं।
 - तृतीयखंड पाठ्यपुस्तकाधारित और चतुर्थ खंड लेखनाधारित हैं।
 - यथा संभव प्रश्नों के उत्तर क्रम से दें।

'क' भाग:

अपठितावबोधनम् (10 अंकात्मकः)

प्रश्न 1 गद्यांश पठित्वा अधः दत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत –

(नीचे लिखे गद्यांश को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए)

संस्कृतभाषा भारतस्य वैज्ञानिकी भाषा वर्तते। संस्कृत भाषायां सर्वं ज्ञानं विज्ञानं च विद्यमानं अस्ति। गणितस्य ज्ञानं शून्यस्य आविष्कारं कृत्वा आर्यभट्टेन दत्तम्। चिकित्साशास्त्रस्य ज्ञानं महर्षि सुश्रुतेन वर्धितम्। रसायनस्य ज्ञानं भास्कराचार्येन दत्तम्। योग, ध्यानस्य ज्ञानं महर्षि पातंजलिना स्थापितम्। व्याकरणस्य ज्ञानं महर्षि पाणिनिना वर्णितम्। काव्यस्य ज्ञानं वाल्मीकिना, कालिदासेन च प्रसारितम्। न्याय मीमांसा कथादि ज्ञानम् अपि अस्माकं पूर्वजैः संस्कृतेन दत्तम्। संस्कृत भाषायां सम्पूर्णस्य विश्वस्य ज्ञानं दत्तम् अस्ति। व्यवहारस्य शिक्षा संस्कृतम् विहाय न कापि अन्या भाषा दातुं सक्षमा वर्तते। सूक्ष्म विषयात् स्थूल विषयं यावत् ब्रह्माणस्य सर्वं ज्ञानं विज्ञानं संस्कृते विद्यमानं वर्तते, तदर्थं विदेशीयाः जनाः निरन्तरम् संस्कृत भाषायाः अनुकरणं कुर्वन्ति। प्राचीनकालात् आंग्लाः इदानीमपि संस्कृतम् अध्येतुं भारतम् आगच्छन्ति। अस्माकं दौर्भाग्यं वर्तते यत् वयं संस्कृतं विहाय आंग्लं अध्येतुं विदेशं प्रति गच्छन्तः दृष्टिगोचराः भवामः। यदि संस्कृतं पठित्वा शोधं कुर्मः चेत् नित नूतनं आविष्कारं कृत्वा समग्रं विश्वं चकितं कर्तुं शक्नुमः।

(क) एक पदेन उत्तरत् – (केवलं प्रश्नद्वयम्) (एक पद में उत्तर दीजिए) (केवलं दो प्रश्न) (2)

- (1) कस्य ज्ञानं वाल्मीकिना, कालिदासेन च प्रसारितम् ?
- (2) चिकित्साशास्त्रस्य ज्ञानं केन वर्धितम् ?
- (3) संस्कृतभाषा भारतस्य कीदृशी भाषा वर्तते ?

(ख) पूर्ण वाक्येन उत्तरत् – (केवलं प्रश्नद्वयम्) (पूर्णमें उत्तर दीजिए) (केवलं दो प्रश्न) (4)

- (1) अस्माकं दौर्भाग्यं किं वर्तते ?
- (2) विदेशीयाः जनाः निरन्तरम् संस्कृत भाषायाः अनुकरणं किमर्थं कुर्वन्ति ?
- (3) समग्रं विश्वं कथं चकितं कर्तुं शक्नुमः ?

(ग) विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखत् – (सही विकल्प चुनकर उत्तर दीजिए) (4)

(1) आर्यभट्टेन किं दत्तम् ?

(क) शून्यं	(ख) व्यवहारं	(ग) सौंदर्यं	(घ) मनोविज्ञानम्
(2) न्याय मीमांसा कथादि ज्ञानम् कैः दत्तम् ?			
(क) देवैः	(ख) राक्षसैः	(ग) पूर्वजैः	(घ) निशाचरैः

(3) गद्यांशानुसारं व्यवहारस्य शिक्षा का भाषा दातुं सक्षमा वर्तते ?

(क) चीनी

(ख) संस्कृतम्

(ग) आंग्लं

(घ) विदेशीया

(4) संस्कृत भाषायां किं विद्यमानं अस्ति ?

(क) आंग्लेतिहासं

(ख) मानं, समानं

(ग) चित्रांकनं, मनोरंजनम्

(घ) ज्ञानं विज्ञानं

'ख' भागः

रचनात्मकं कार्यम् (15 अंकात्मकः)

प्रश्न 2 भगिन्याः विवाह प्रसंगे मित्राय निमंत्रणपत्रं मंजूषायां दत्तैः शब्दैः सहायतया प्रपूरयत् – (5)
(दिए शब्दों की सहायता से बहन के विवाह में आने हेतु मित्र को निमंत्रण पत्र लिखिए।)

मंजूषा – अष्टदिनांके, भगिन्याः, कुशलम्, ज्ञात्वा, दिल्ली, आमंत्रितः,
पंचदिनपूर्वम्, सहयोगः, अनुजाय, मित्रं

निज- संकेतः

----- नगरम्

दिनांकः –

10.10.2023

प्रियमित्र राकेशः,

अत्र कुशलम् अस्ति, तत्र अपि ----- स्यात् इति कामये। भवान् एतत् ----- अति प्रसन्नः भविष्यति यत् मम ----- विवाहः निश्चितः जातः अस्ति। अगामिनि मासस्य ----- एव पाणिगृहणसंस्कारं भविष्यति। अस्मिन् अवसरे भवान् ----- अस्ति। अस्मिन् अवसरे भवान् ----- एव आगच्छतु। कार्यक्रमे भवतः ----- अतीव आवश्यकः अस्ति।

मातरं पितरं च प्रणमामि, ----- प्रगाढं स्नेहं।

भवतः आगमनस्य प्रतीक्षायाम्

भवदीयं -----

प्रमेन्द्रः

प्रश्न 3 प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मंजूषायां प्रदत्तानां शब्दानां सहायतया पंच वाक्यानि संस्कृतेन रचयत – (5)
(चित्र को देखकर शब्दों की सहायता से पाँच वाक्य लिखिए)

मंजूषा

एतत्, अस्ति, ग्रामस्य, चित्रे, चित्रं, कुम्भकारः,
निर्माति, घटं, समीपे, कुट्याः, बालिका, महिला,
खेलति, चित्रयति, घटं, चित्रं, अस्ति, सुन्दरम्,

1, ----- |
2, ----- |
3, ----- |
4, ----- |
5, ----- |

अथवा

निम्नलिखितविषयम् अधिकृत्य मंजूषायां दत्तानां शब्दानां साहाय्येन पंचवाक्यैः अनुच्छेदं लिखत –
(कोष्ठक मे दिए शब्दों की सहायता से दिए विषय पर लगभग पाँच वाक्य में अनुच्छेद लिखिए)

विषयः – 'संस्कृत भाषा'

मंजूषा

संस्कृतभाषा भाषा प्राचीने काले प्राचीनतमा सर्वे अस्ति जनाः अस्माकं व्यवहारं संस्कृतेन कुर्वन्ति स्म। प्रांतीयाः कालान्तरे अनेकाः भाषाः संस्कृतं समागताः सर्वाषां भाषाणां जननी वेदाः अस्ति संस्कृतेन एव संस्कृतभाषा वैज्ञानिकी पूर्णरूपेण भाषा लिखिताः सन्ति वर्तते

प्रश्न 4 अधोलिखितां कथां मंजूषायां दत्तैः शब्दैः प्रपूरयत –

(5)

(दिए गए शब्दों की सहायता से कथा की पूर्ति कीजिए)

एकः काकः आसीत्। सः ——— आसीत्। सः जलार्थं ——— भ्रमति। तदा ——— आसीत् अतः कुत्रापि ——— न मिलिति। काकः बहुदूरं एकं ——— पश्यति। काकः प्रसन्नः भूत्वा समीपं ———, किन्तु घटे जलं न्यूनम् आसीत्। जलं कथं पिबामि ? इति सः चिन्तयति। सः एकं ——— करोति। लघु-लघु ——— चञ्चा घटे क्षिपति। जलं ——— आगतम्। काकः जलं पीत्वा सन्तोषम् अनुभवति। काकः जलं पीत्वा ——— गच्छति।

मंजूषा

पिपासितः, ग्रीष्मकालः, घटं, उपायं, उपरि, वने, जलं, गच्छति, पाषाणखंडान्, स्वकुटीरं

अथवा

रिक्तस्थानि पूरयित्वा अधोलिखितं संवादं प्रपूरयत –

(दिए गए शब्दों की सहायता से संवाद की पूर्ति कीजिए)

अध्यापकः – पुत्र दिनेशः! त्वं कुत्र गच्छसि ?
दिनेशः – आचार्य अहं पिष्टिकां खादितुं ———।
अध्यापकः – तुभ्यं भोजनं न रोचते ——— ?
दिनेशः – न महोदय, मह्यं केवलं ——— एव रोचते।
अध्यापकः – ——— त्वं किं खादसि ?
राधिका – महोदय! अहं शाकं ——— च खादामि।
अध्यापकः – सुन्दरम् राधिके! गृहे निर्मितं ——— एव खादनीयम्।
रजतः – आचार्य! अहम् अपि केवलं मातुः पक्वं भोजनं एव ———।
अध्यापकः – अतिउत्तमम्। सीते! त्वं किम् ——— ?
छात्रः – महोदय! अहं ——— अपि न खादामि।

मंजूषा

गच्छामि, पिष्टिका, किम्, राधिके!, रोटिकां, भोजनम्, करोमि, चाकलेहं, खादसि

'ग' भागः

अनुप्रयुक्तव्याकरणम् (25 अंकात्मकः)

प्रश्न 5 निर्देशानुसारम् उचितम् उत्तरम् चिनुत –

(8)

(निर्देश के अनुसार उचित उत्तर का चयन कीजिए)

(1) ← एषः कः ?

(क) एषः मूषः

(ख) एषः चूहा

(ग) एषः मूषकः

(घ) एषः छछुन्दरः

(2) तस्य नाम किम् ?

(क) तस्य नाम ध्वजः

(ख) तस्य नाम अशोकस्तम्भः

(ग) तस्य नाम त्रिरंगः

(घ) तस्य नाम अशोकचक्रम्

(3) रामयणस्य लेखकः कः अस्ति ?

(क) वाल्मीकिः

(ख) कालिदासः

(ग) दण्डिः

(घ) विष्णु शर्मा

(4) भारतस्यस्य प्रतीकचिह्नं किं नास्ति ?

(क) वटवृक्षः

(ख) त्रिरंगः

(ग) आम्रफलं

(घ) कदलीफलम्

(5) भारतस्य प्रधानमन्त्रिः नरेन्द्रमोदिः अस्ति किम् ?

(क) न

(ख) आम

(ग) आम न द्वयमपि (घ) अन्यः

(6) भवतः पिताश्री राष्ट्रपतिः अस्ति किम् ?

(क) आम (ख) न (ग) आम न द्वयमपि (घ) अन्यः

(7) परीक्षा सभायां 20 ----- छात्राः सन्ति । संख्या-अंकान् संस्कृतपदैः परिवर्तयत -

(क) नवविंशतिः (ख) अष्टादश (ग) विंशतिः (घ) द्वादश

(8) मम समीपे 12 ----- पुस्तकानि सन्ति । संख्या-अंकान् संस्कृतपदैः परिवर्तयत -

(क) अष्टदश (ख) नवदश (ग) द्वादश (घ) सप्तदश

प्रश्न 6 दत्तानां समयांकानां संस्कृतपदैः दिनचर्या पूरयत -

(3)

(दिए गए समय को संस्कृत पद में लिखिए)

(1) अहं प्रातः ----- (6:00) वादने उत्तिष्ठामि ।

(2) (6:30) ----- वादने योगाभ्यासं करोमि ।

(3) (8:00) ----- वादने विद्यालयं गच्छामि ।

प्रश्न 7 दत्तैः उचितैः अव्ययपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत -

(3)

(अव्ययपदों के द्वारा वाक्यपूर्ति कीजिए)

(अन्यत्र, अत्र, सर्वत्र)

(1) ईश्वरः ----- अस्ति ।

(2) अहं ----- परीक्षां ददामि ।

(3) पिताश्री ----- अस्ति ।

प्रश्न 8 अधोदत्तेषु धातुरूपेषु कस्यचिद् एकस्य धातुरूपस्य लेखनं करोतु -

(3)

(दिए गए धातुरूपों में से किसी एक धातुरूप का लेखन कीजिए)

(1) पठ् धातुः लोटलकारः आज्ञार्थक

(2) दृश् धातुः लृटलकारः भविष्यत् कालः

(3) क्रीड् धातुः लङ्लकारः भूतकालः

प्रश्न 09 अधोदत्तेषु शब्दरूपेषु कस्यचिद् एकस्य शब्दरूपस्य लेखनं करोतु -

(3)

(दिए गए शब्दरूपों में से किसी एक शब्दरूप का लेखन कीजिए)

(1) उकारान्तः पुल्लिङ्गः गुरु शब्दः

(2) अस्मद् सर्वनाम् शब्दः

(3) युस्मद् सर्वनाम् शब्दः

प्रश्न 10 अधोदत्तानां शब्दानां सन्धिं सन्धिविच्छेदं वा कुरुत -

(5)

(दिए गए शब्द की सन्धि/सन्धिविच्छेद कीजिए)

(1) विद्यालयः = ----- + -----

(2) रवि + इन्द्र = -----

(3) शिव + आलय = -----

(4) वेद+ अंत = -----

(5) सत्याग्रह = ----- + -----

खण्ड घ पठितावबोधनम् (30 अंकात्मकः)

प्रश्न 11 अधोलिखितं पठितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराय उचितं पदं चिनुत -

(5)

(निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उचित उत्तर का चयन कीजिए)

एकस्मिन् ग्रामे जगत्पालो नाम एकः सज्जनः वसति स्म । तस्य पत्नी कला अस्ति । जगत्पालः सप्तत्रिंशत्वर्षीयः कला द्वात्रिंशत्वर्षीयः च स्तः । तौ दम्पति सुखेन निवसतः । तयोः द्वे सन्तती स्तः । एकस्तनयः एका च तनया । तनयस्य विवेकः तनयाश्च नाम प्रतिभा अस्ति । विवेकः एकादशवर्षीयः प्रतिभा सप्तवर्षीया च । विवेकः सप्तकक्षायां पठति प्रतिभा च तृतीयकक्षायाम् । आम्र-निम्ब-मधूकादिवृक्षाणां छायासु स्थितं जगत्पालस्य गृहमत्यन्तं रमणीयं वर्तते । जगत्पालः एकः उद्योगी कुशलश्च कृषकः अस्ति । सः सर्वदा कृषिकर्मणि संलग्नः स्वकर्तव्यं पालयति । सः परिश्रमं कृत्वा स्वक्षेत्रे पर्याप्तम् अन्नं, शाकं, फलं च उत्पादयति । तस्य गृहे एका श्वेतवर्णा धेनुः वर्तते । सा

बहु दुग्धं ददाति। विवेकः प्रतिभा च स्वास्थ्यप्रदे पुष्टिदं भोजनं कुरुतः। तौ यथेच्छं पयः पिबतः। स्वच्छानि परिधानि परिधार्य तौ मातरं पितरं च प्रणम्य पठनाय स्वविद्यालयं गच्छतः।

(1) जगत्पालः कति वर्षीयः आसीत् ?

(क) अष्टात्रिंशत् (ख) नवत्रिंशत् (ग) सप्तत्रिंशत् (घ) सप्तविंशतिः

(2) जगत्पालस्य तनयस्य नाम किम् ?

(क) प्रदीपः (ख) प्रतिभा (ग) कला (घ) विवेकः

(3) प्रतिभा कस्यां कक्षायाम् पठति ?

(क) अष्टकक्षायाम् (ख) तृतीयकक्षायाम् (ग) द्वादशकक्षायाम् (घ) सप्तकक्षायाम्

(4) जगत्पालः स्वक्षेत्रे किम् उत्पादयति ?

(क) अन्नं, ओदनं, शाकं (ख) अलावुः, गृजनं, पलाण्डुः

(ग) अन्नं, शाकं, फलं (घ) दाडिमं, मूलकं, आल्लुः

(5) विवेकः प्रतिभा कीदृशं भोजनं कुरुतः ?

(क) सुखदं (ख) स्वादिष्टं (ग) पौष्टिकं (घ) तृप्तं

प्रश्न 12 अधोलिखितं पठितं पद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराय उचितं पदं चिनुत – (5)

(निम्नलिखित पद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उचित उत्तर का चयन कीजिए)

पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम्।

मूढैः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते।।

(1) पृथिव्यां कति रत्नानि सन्ति ?

(क) एकम् (ख) द्वे (ग) त्रीणि (घ) चत्वारि

(2) मूढैः केषु रत्नसंज्ञा विधीयते ?

(क) ईष्टखण्डेषु (ख) पाषाणखण्डेषु (ग) अन्नखण्डेषु (घ) वर्णखण्डेषु

(3) जलम् अन्नं सुभाषितम् पृथिव्यां किं सन्ति ?

(क) तंत्राणि (ख) रत्नानि (ग) ज्ञानानि (घ) जीवनानि

(4) पृथिव्यां कानि रत्नानि सन्ति ?

(क) जलम् (ख) अन्नम् (ग) सुभाषितम् (घ) सर्वाणि

(5) कुत्र जलमन्नं सुभाषितम् रत्नानि सन्ति ?

(क) नद्याम् (ख) सभायाम् (ग) पृथिव्याम् (घ) लतायाम्

प्रश्न 13 अधोलिखितं पठितं नाट्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराय उचितं पदं चिनुत – (5)

(निम्नलिखित नाट्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उचित उत्तर का चयन कीजिए)

शिक्षकः – भो चिरायु! भवान् ह्यः विद्यालयं किमर्थं न आगच्छत् ?

चिरायुः – महोदय ह्यः अहं ज्वरेण पीडितः आसम्।

शिक्षकः – अधुना सम्यक् अस्ति ?

चिरायुः – आम्।

शिक्षकः – (छात्रान् प्रति) भवन्तः जानन्ति किम् ? अस्वस्थाः केन कारणेन भवन्ति ?

गीता – महोदय! वयं दिनचर्यायाः सम्यक् पालनं न कुर्मः। एतेन कारणेन अस्वस्थाः भवामः।

शिक्षकः – शोभनम्! अद्य अहं दिनचर्या इति विषये किञ्चित् वक्तुम् इच्छामि। यूयं ध्यानेन श्रुणुत। प्रातः उत्थाय ईश्वरं स्मृत्वा मातरं पितरं च नमेत्। तत्पश्चात् उद्यानं गत्वा भ्रमणं योगाभ्यासं च आचरेत्। ततः गृहमागत्य स्नानं कृत्वा प्रातराशं दुग्धं च स्वीकृत्य विद्यालयं गच्छेत्।

चिरायुः – मह्यं दुग्धं न रोचते महोदय। मह्यं प्रातराशे बर्गर, चाऊमीन, मोमो पिज्जा, शीतपेयं, ब्रेड इत्यादीनि रोचन्ते।

(1) प्रातः कं नमेत् ?

(क) मातरं (ख) पितरं (ग) अन्यं (घ) (क) (ख) द्वयमपि

(2) प्रातः किं स्वीकृत्य विद्यालयं गच्छेत?

(क) भोजनम् (ख) प्रातराशं (ग) दुग्धं (घ) (ख) (ग) द्वयमपि

(3) ज्वरेण पीडितः कः आसीत् ?

(क) शिक्षकः (ख) पाचकः (ग) गीता (घ) चिरायुः

(4) शिक्षकः कस्मिन् विषये किञ्चित् वक्तुम् इच्छति।

(क) भोजन इति (ख) ज्वरः इति (ग) दिनचर्या इति (घ) विद्यालय इति

(5) कः ह्यः विद्यालयं न अगच्छत् ?

(क) शिक्षकः (ख) चिरायुः (ग) गीता (घ) अन्यः

प्रश्न 14 अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत – (प्रश्नद्वयं)

(4)

(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दीजिए) (कोई दो)

(1) रात्रौ किं कृत्वा शयनाय गच्छेयुः ?

(2) प्रचीने काले विश्वे के विश्वविद्यालयाः प्रसिद्धाः आसन् ?

(3) महताम् कदा एकरूपता भवति ?

(4) जगत्पालः परिश्रमं कृत्वा स्वक्षेत्रे किम् उत्पादयति ?

प्रश्न 15 रेखांकितान् शब्दान् आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत –

(4)

(रेखांकित शब्दों के आधार पर प्रश्ननिर्माण कीजिए)

(1) दिनचर्यायाः पालनं सम्यक् न कुर्मः।

(2) धेनुः दुग्धं ददाति।

(3) व्यवहारेण रिपवः जायन्ते।

(4) वयं भारतस्य स्वरूपं पठिष्यामः।

प्रश्न 16 अधोदत्तस्य श्लोकस्य अन्वयः (संस्कृतार्थः) लिखत –

(2)

(नीचे लिखे श्लोक का अन्वय अर्थात् संस्कृत अर्थ लिखिए)

शोको नाशयते धैर्यं शोको नाशयते श्रुतम्।

शोको नाशयते सर्वं नास्ति शोकसमो रिपुः।।

अन्वयः – ——— नाशयते। ——— नाशयते।

———— नाशयते। ——— नास्ति।

प्रश्न 17 अधोदत्तायाः कथायाः पूर्तिः मंजूषायां दत्तैः पदैः करातु –

(4)

(दिए गए शब्दों की सहायता से कथा की पूर्ति कीजिए)

स्वकार्याणि, लघु, कलां, आदर्श, स्वमित्रैः, स्नेह-सौहार्द्रबद्धः, स्वस्था-आदर्शभूता, सप्तकक्षायां

एकस्मिन् ग्रामे सप्तत्रिंशत् वर्षीयः जगत्पालो नाम एकः सज्जनो वसति स्म। तस्य पत्नी कला द्वात्रिंशत् वर्षीया अस्ति। तौ दम्पति सुखेन निवसतः। तयोः द्वे सन्तती स्तः। तस्य विवेकः नाम तनयः प्रतिभा नाम्नि तनया च आसीत्। विवेकः ——— पठति प्रतिभा च तृतीयकक्षायाम् पठति। जगत्पालः कृषिकार्यं करोति। विवेकः प्रतिभा च यथेच्छं पयः पिबतः। स्वच्छानि परिधानि परिधार्य तौ मातरं पितरं च प्रणम्य पठनाय स्वविद्यालयं गच्छतः। तौ विद्यालयतः आगत्य किञ्चित् विश्रामं कृत्वा स्वगृहकार्यं कुरुतः। तत्पश्चात् सायं ——— सह क्रीडतः। कला एका ——— च गृहणी अस्ति। सा सदा ——— सम्पादयति, पत्युः सन्तानयोः च स्वास्थ्यविषये सावधाना वर्तते। पतिः जगत्पालः अपि स्वपत्नीं ——— बहुमन्यते। अनेने प्रकारेण परस्पर ——— अयं परिवारः एकः ——— परिवारः अस्ति। ——— परिवारः एव सुखी परिवारः भवति।

———— इतिश्रीः शुभं भूयात् । सफलो भव ।————